

HARIDUSASUTUSED UUENEVAS ÜHISKONNAS

5. Spordikool

Spordikool ja huvikool on koolivälised asutused, sellepärast on ka nende probleemid mõneti sarnased nii praegu kui ka üleminekul uuele haldussüsteemile.

Mida tähendab riiklikult finantseeritav spordikool? Spordikool töötab põhimääruse alusel, milles nähakse ette kaks peamist ülesannet: noorte kehaline arendamine ja tipp sportlaste järelkasvu ettevalmistamine. Tähtsaim peaks olema esimene, kuid kahjuks pole seni eraldatud rahad seda võimaldanud. Selleks on vaja luua võimalikult lai ettevalmistusrühmade võrk. Kõik, kes soovivad, saavad vastavalt kohalike spordibaaside võimalustele ja treeneri(te) ettevalmistusele tegelda sobiva alaga. Treener peab õpilastele õpetama paljude spordialade aabitsatõdesid. Sellistes rühmades ei ole tähtis sportlik tulemus, koormused ei ole suured, domineerib mänguline metoodika. Nagu eespool kirjas, ei piisanud varem ega piisa ka praegu selliste rühmade jaoks raha. Lahendus oleks olnud tasuliste rühmade loomine. Oidi aga harjunud, et kõike peab saama tasuta. Tasulisi rühmi õnnestus luua vaid suuremates keskustes nn. poppidel spordialadel.

Spordikool on olnud võistlus-spordi suunilusega. Ettevalmistusrühmade eesmärk oli nende kaudu leida eeldusi, võimeid ja tahtmist omavaldi noori. Spordialati on ettevalmistusrühmades harjutamise aeg üks kuni kolm aastat. Selle järel tuleb õpilasel täita kas kindlad normatiivid spordijärgu või tulemuse näol. Seejärel pääseb ta järgmisse astmesse ehk põhirühma, kus töö (treening) kestab neli kuni viis aastat. Spordikoolil, nagu koolil ikka, on täpne programm, mille järgi püütakse talitada. Õpilaste kergel käel loobumine ja soovijate vähesus tegelda raske, regulaarse treeninguga, on loonud olukorra, kus peaaegu kõik ettevalmistusosakonna lõpetanud pääsevad põhirühma. Treeneri palk on otseselt sõltuvuses rühmade ja õpilaste arvust ning kvalifikatsioonist. Süüdistus, et

vähem andekaid välja heidetakse, eriti paika ei pea. Õpilased loobuvad ise väga kergesti ja harvad on need juhtumid, mil lapsevanem uurib lahkumise põhjust. Tavaliselt väidavad lapsed, et nad saadeti minema.

Spordikooli võetakse vastu avalduse põhjal, millele kirjutavad oma nõusoleku vanemad, klassijuhataja, kehalise kasvatusõpetaja, ning lõpetatakse tunnistusega, mis annab õiguse põhikoolis töötada kehalise kasvatusõpetajana. Selle kahe sündmuse vahele jääb tavaliselt seitse-kaheksa aastat, mille sisse mahuvad treeningud, võistlussõidud, laagrid, teoreetilised tunnid ja arvestused.

Spordikool ei ole ainult meelisalaga tegelemise paik, vaid kool oma õppeplaani ja -programmiga, mille täitmiseks eraldatud rahad on küllaltki suured. Möödunud aasta eelarve oli 150 000, tänavune projekt näeb ette 260 000 rubla. Ühe õpilase kohta kulub aastas 200–800 rubla (oleneb tema kvalifikatsioonist ja spordialast). Eelarve suurendamine on seotud treenerite palga ja üüride tõusu ning varustuse kallinemisega.

Nagu huvikooli puhulgi, on spordikooli treeningurühmad peamiselt Paides ja Türil. Lühemat või pikemat aega oli (on) neid ka suuremates keskustes. Põhikohaga treenerid pole maale jäänud, tavaliselt töötavad seal kohakaaslased. Tihtipeale vaibub rühma töö aegamis. Asi on kindlasti ka suhtumises, kuid mõista tuleb, et maakohas on väiksemad valikuvõimalused ja seetõttu teatud tasemele jõudnud grupp lihtsalt laguneb. Välja arvatud mõni hea näide, on maal tulemused väga nõrgad, maakonna koondisse on jõudnud üksikud.

Ettepanek jagada rahad valdade-linnade vahel, oleks senise tegevuse Paides ja Türil hoobilt peatanud. Spordibaasidega keskustes oleks raha ümberjagamine kindlasti andnud abi kas siis majandile (ei pea enam tegema suuri kulutusi) või vallale (uute treeneri(te) töölevõtmiseks, aga ka mõne muu asja lahendamiseks).

Arvan, et spordikool töötab umbes samade põhimõtete järgi veel paar aastat. Juba möödunud aastal tegime ettevalmistusi Türi spordikooli eraldumiseks Paide alt. Muud asjad jükkasid aga selle edasi. Kuna senise Türi soovhoostehnikumi spordikooli finantsallikad on kokku kuivamas, inimesed tööle ja lapsed olemas, tuleb probleem sügisel lahenduseni viia. **Loogiline on, et Türi spordikooliga kõrvu tekiks Paide linna spordikool, samuti koolid Aravetel, Järva-Jaanis ja Koerus.** Loogiline oleks ka väikeste allüksuste teke minimaalse administratiivpersonaliga ja maksimaalse lähedusega rahajagajatele, mille tulemusena peaks kasvama ka vastustus ja kontroll. Kuid praegu ei suuda kõik vallad, isegi kui nad seda sooviksid, leida raha noortespordi jaoks. Paljud majandid toetavad spordisektioone, kelle eesmärk ei ole kõrge sportlik tulemus. Võib öelda, et need on klubide eelkäijad. Kahjuks langes klubide moodustamine majanduslikult raskesse aega, sponsorlus ei ole maksuseadusega spordile soodne. Seejärel saab üleminekuaeg olema tõenäoliselt pikk.

Spordikooli eelarve peab linna-vallati hakkama võrdsustuma, praegu kulutatakse maakonnas lapse peale umbes 30 rubla aastas, Türi ja Paide linn peaksid hakkama otsima lisaraha, et säilitada kontingenti. Kui kohtade ei saa rakendada spordikooli praegust mudelit, tuleks leida oma variant, mis rahuldaks lapsi ja nende vanemaid. Seni, kuni pole. Klubeisid, tuleks säilitada suurtes keskustes spordikooli õppevorm.

Arutluse all on olnud ka spordikooli rahade osaline ümberjagamine koolide vahel, et anda võimalus kõikidele lastele näiteks sektsioonides tegelda spordiga. Selle eesmärk on ka taastada koolispori tava.

Koos spordirahvaga peame arutama, milline on optimaalne lahendus meie maakonna jaoks. Ajaga kohandada on vaja ka ülemajakonnalist võistlussüsteemi,

ANDRES TAIMLA